

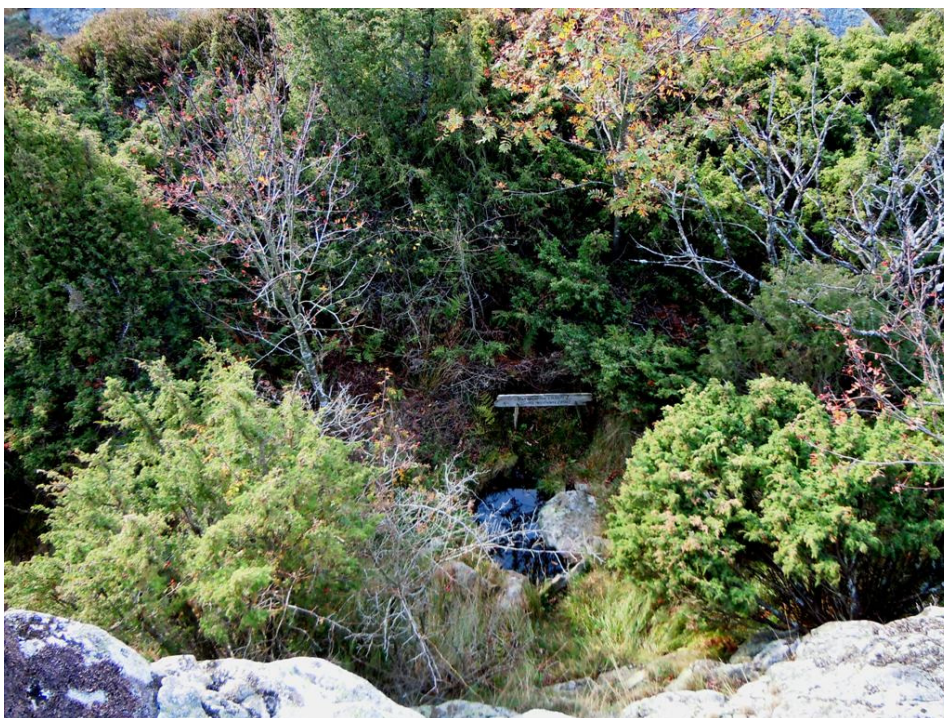

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Sida
1(11)

Restaureringsplan för Natura 2000-området St Tjälleskär, SE0520170 i Strömstads kommun

Restaureringsplan inom Life+ projektet GRACE för delområde St Tjälleskär

Bilaga 1 Karta med restaureringsområden

Bilaga 2 Foton över restaureringsområden

Postadress:

Besöksadress:

Telefon/Fax:
031-60 50 00 (växel)
(fax)

Webbadress:
www.lansstyrelsen.se/

E-post:

Inledning

Restaureringsplanen beskriver vad som ska göras i nationalparken för att nå de mål som är uppsatta inom Life + projektet GRACE (Grazing and Restoration of Archipelago and Coastal Environments).

1. SYFTE

Att:

restaurera de inom området förekommande naturtyperna som ingår i EU:s nätverk av skyddsvärda områden, Natura 2000, så att de kan nå gynnsamt tillstånd.

Syftet ska nås genom att:

- Röja träd och buskar inom ett område på 11,1 ha
- Bränna vid minst 2 tillfällen
- Beteshävd

2. BESKRIVNING AV OMRÅDET

2.1 Uppgifter om området

GRACE - beteckning:	5
Natura 2000-område	SE0520170
Nationalpark	Kosterhavets nationalpark
Restaureringsareal:	11,1 ha
Restaureringsområden:	St Tjälleskär
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Strömstads kommun
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Tabell 1: Naturtyper som förväntas efter restaurerings- och skötselåtgärder.

Kod	Natura 2000-habitat	Måloreal (ha)
1330	Salta strandängar	0,2
4030	Ris- och gräshedder nedanför trädgränsen	4,1
6270	*Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen	0,9
6410	Fuktängar med blåttåtel eller starr	0,2

2.2 Allmän beskrivning av området

Stora Tjälleskär ligger i södra delen av Kosterkärgården och utgör skötselområde 19 inom Kosterhavets nationalpark. Ön har en starkt bruten topografi med parallella, smala sprickdalar och branta bergväggar, vilket ger ett dramatiskt intryck. Hällmark dominerar, men i skyddade sänkor finns lokalt en rikare flora. I den sydvästra delen ligger större, öppnare områden som genom mindre passager letar sig upp mot nordväst. Längs nordsidan finns mindre partier med strandäng. I öster finns också ett område med öppnare gräs- och ljungbevuxta ytor. I söder finns större klapperstensfält.

Trädskiktet är sparsamt över hela ön. Spridda rönnar, tallar, granar och lärkträd förekommer såväl som enstaka dungar med asp. Buskskiktet, som är mer välutvecklat och i vissa områden mycket tätt, utgörs av bl.a. en, slån, nypon och hallon. I norr finns ett buskparti med nyss nämnda arter samt olvon och liguster *Ligustrum vulgare*, varav den senare är sällsynt. I nordväst finns en vindskyddad naturhamn som är välbesökt av båtturister under sommaren.

2.2.1 Biologiska bevarandevärden

Bland mer krävande indikatorarter märks darrgräs, småborre, vildlin och kattfot. Flera av de nämnda arterna är också kalkgynnade.

Bland karakteristiska strandängsväxter påträffas också strandrödtoppa *Odontites litoralis* samt den sällsynta bohusranunkeln *Ranunculus cymbalaria* (VU). Ovanför strandängarna i norr växer den relativt sällsynta kungsmynntan, i skrevor små tuvor med gaffelbräken och i blöta sänkor rundsileshår. Loppstarr *Carex pulicaris* (VU) förekommer i kalkrika fuktängar.

3. RESTAURERINGSÅTGÄRDER

3.1 Övergripande beskrivning

St Tjälleskär är till stora delar kraftigt igenväxt av en, nypon, slån, tall och grov ljung. Igenväxningsfasen har nu nått så långt att omfattande röjningsarbeten måste göras.

Målet med restaureringen är att återskapa en öppen, betad utmarksö med hävdgynnade gräs- och örtrika backar och ett glest buskskikt av en, slån, olvon och rosor. Även sammanhängande buskage av dessa kan sparas om de inte är större än 0,01 ha (100 m²) och inte sammanlagt upptar mer än 10 % av områdets totalyta. Av en skall företrädesvis högväxande buskar sparas. Det skall finnas spridda björkar och tallar samt gott om bärande träd som rönn och fågelbär. På hällmarkerna skall det finnas ett ljungskikt bestående av ljung i olika successioner, från ung späd till äldre grov. Slätter- och betesgynnad växtlighet skall utvecklas. De dokumenterade rödlistade

arterna skall ha goda förekomster inom området. Kustflora och fauna knuten till betade utmarksöar skall öka. Dokumenterade Natura 2000-habitaten 1330, 4030, 6270 och 6410 skall utvecklas mot Gynnsam bevarandestatus. Efter avslutad restaurering är målsättningen att området skall ingå ett femårigt åtagande för mosaikbetesmarker.

Målbilden är att träd- och buskskiktets utseende inom respektive delyta skall förhålla sig enligt nedan. Detta kan komma att justeras något under projektets gång efter samråd med projektledningen för Grace-projektet.

Inför första årets huggningar kommer projektledningen och länsstyrelsen att tillsammans märka upp vad som skall sparas. Om behov av preciseringar finns (inför slutbesiktningen) kommer projektledningen och länsstyrelsen att göra detta tillsammans efter första årets huggningar och röjningar.

3.2 Restaureringsområden med mål och åtgärder

Buskar och träd skall röjas enligt beskrivningarna nedan. Uppmärkta träd och buskar skall sparas.

Röjt och avverkat material skall samlas ihop i så få högar som möjligt, vara väl spridda och brännas på plats. Eldningsplatser skall väljas med omsorg, eldning får inte ske direkt på berghällar eller där utpekad skyddsvärd flora växer. Företrädesvis skall platser väljas där tall, gran eller lärk huggits bort.

Grov ljunng och gräsytor skall brännas under vinter eller tidig vår dock senast den första veckan i april, så att inte häckande fåglar störs. Observera att denna tidpunkt är beroende av vädret och alltså något flexibel. Beslut om detta tas av förvaltningskontoret i Kosterhavets nationalpark i samråd med utsedd entreprenör.

Delområde	Areal (ha)
A	2,4
B	2,5
C	0,2
D	1,0
E	0,7
F	3,9
G	0,4

Delområde A

Beskrivning:

Detta delområde ligger i den nordöstra delen av ön och består till stor del av kala berghällar med insprängda, kraftigt igenväxta klåvor. I ett par av klåvorna finns rikkärrspartier med mycket fin flora.

Igenväxningsvegetationen i består huvudsakligen av en-, nypon-, och slånbuskar samt tall och spridda granar. I en av dessa klåvor finns en färskvattenskälla som troligtvis givit ön dess namn. I öster vid toaletten finns en öppen gräsyta som i söder är igenväxt med en, slån och tall. Längst upp i nordost och i söder finns tre mindre vresrosbuskage som skall tas bort.

Restaureringsmål:

- Gräs- och hedytorna skall vara öppna och solbelysta med enstaka högväxande enbuskar och spridda buskar av nypon, olvon och slån.
- En skall efter restaureringen täcka maximalt 5 % av åtgärdsytan. Enbuskar som sparas skall framförallt vara av högväxande typ.
- Förekommande rönn, körsbär, vildapel och enstaka björkar skall sparas. Dessa kommer att utvärderas under den senare delen av restaureringsperioden.
- Ytan skall vara fri från gran, tall får förekomma.
- Det skall finnas ljung i alla succesionsstadier, från ung späd till äldre grov.
- Förekommande mindre salixbuskage får finnas.

Åtgärder:

- Buskar och småträd skall röjas.
- Huggning av barrträd.
- I klåvan med källan får ingen eldning ske mitt i. Eldning får endast ske längst i söder eller ovanför klåvan västerut.
- Vresrosbuskagen skall röjas och om möjligt skall rötterna grävas bort.
- Ljung i delytan skall brännas på ett mosaikartat sätt. Vid ljungbränning är det en fördel om enbuskar som växer inne bland ljungens också bränns. Resterna efter de brända enbuskarna skall sågas ner och eldas upp, eller i mindre omfattande fall spridas i området.

Delområde B

Beskrivning:

Detta delområde utgörs av flera skiftande naturtyper med allt från klapperstensfält och kala berghällar till öppna hedytor och igenväxta klåvor. Den stora sammanhängande hedytan sträcker sig slingrande från söder och kröker av mot väster förbi kala berghällar innan den sticker av mot norr och mynnar ut i en igenväxt klåva i norr. I hedytans västligaste del finns ett

mindre kärrområde med fin flora som exv. hirsstarr och knägräs. Igenväxningsvegetationen består huvudsakligen av krypen, nypon och ljung. I sydvästra delen av klapperstensfältet finns ett par vresrosbuskage. Träden i området är inte dominerande och utgörs av spridda tallar, rönnar, björkar och enstaka lärkträd. Utspritt i ytan finns partier med äldre ljung. Den södra delen av heden domineras av ett större gräsområde som delvis är igenväxt med en och ljung.

Restaureringsmål:

- Hedytan skall vara öppen och gräsdominerad med inslag av ljung i olika successionsstadier. Buskskiktet skall bestå av enstaka spridda en-, nypon-, och slånbuskar och täcka maximalt 5 % av åtgärdsytan.
- Ingen gran eller lärk får finnas.
- Enstaka tallar får finnas.
- Björk och rönn skall sparas. Dessa kommer att utvärderas under den senare delen av restaureringsperioden. Enstaka björkar får dock tas bort.
- Det skall finnas ljung i alla succesionsstadier, från ung späd till äldre grov.
- Förekommande salixbuskar skall sparas.

Åtgärder:

- Röjning av buskar och småträd.
- Huggning av större träd.
- Ljung i delytan skall brännas på ett mosaikartat sätt. Vid ljung- och gräsbränning är det en fördel om enbuskar som växer däri också bränns. Resterna efter de brända enbuskarna skall sågas ner och eldas upp, eller i mindre omfattande fall spridas i området.
- Om gräsytorna är torra nog skall de brännas.

Delområde C

Beskrivning:

Detta delområde består av en strandäng som i söder övergår i ett mer igenväxt parti. Igenväxtvegetationen består huvudsakligen av nypon, slån och ohävdad gräs.

Restaureringsmål:

- Den norra delen av strandängen skall efter restaureringen vara en öppen välhävdad yta utan inslag av buskar.
- Ängens södra del skall vara en öppen välhävdad yta med enstaka, spridda buskar av en, nypon och slån.
- Inga träd får finnas i området förutom förekommande rönn.

Åtgärder:

- Röjning av buskar och huggning av träd.
- Ohävdade gräsytor med högvuxet och liggande gräs skall brännas.

- Max 2 väl spridda eldningshögar får anläggas.

Delområde D

Beskrivning:

Detta delområde ligger i den norra delen av ön och består av en till vissa delar igenväxt gräsyta i den centrala delen, ett hållmarksområde i norr och i sydväst en igenväxt klåva med mycket en. Igenväxningsvegetationen i gräsytan består av en, slån, nypon, olvon och asp. I en smal klåva i norra delen växer gran och lärk.

Restaureringsmål:

- Gräsykans västra del mot vattnet skall vara öppen och solbelyst utan inslag av buskar. På gräsykans östra delar får det finnas enstaka spridda buskar av nypon, slån och högväxande enar.
- En skall efter restaureringen täcka maximalt 5 % av åtgärdsytan.
- Ytan skall vara fri från barrträd.
- Förekommande rönn skall sparas.
- Det skall finnas ljung i alla succesionsstadier, från ung späd till äldre grov.

Åtgärder:

- Röjning av buskar och småträd.
- Huggning av träd.
- Aspbeståndet skall vara kvar men skall ev. plockhuggas i kanten av sydvästra delen för att säkerställa framkomlighet ner mot vattnet.
- Slånbuskaget på gräsmarkens inre del skall reduceras kraftigt så att det blir öppet mot klåvorna i öster.
- Ljung i delytan skall brännas på ett mosaikartat sätt. Vid ljung- och gräsbränning är det en fördel om enbuskar som växer däri också bränns. Resterna efter de brända enbuskarna skall sågas ner och eldas upp, eller i mindre omfattande fall spridas i området.
- Max 5 väl spridda eldningshögar får anläggas.

Delområde E

Beskrivning:

Detta delområde är huvudsakligen ett hållmarksområde med inslag av äldre grov ljung och en. Området genomkorsas i norrsydlig riktning av smala igenväxta klåvor. Inom ramen för denna restaureringsplan skall endast ljung brännas i området samt även de enbuskar som växer bland ljungen.

Restaureringsmål:

- De kala berghällarna skall vara ett öppet hällmarkslandskap med ljung i olika successionsstadier, från ung späd till gammal grov, och spridda enbuskar.

Åtgärder:

- Bränning av ljung på ett mosaikartat sätt. Vid ljungbränning är det en fördel om enbuskar som växer inne bland ljuven också bränns. Resterna efter de brända enbuskarna skall sågas ner och eldas upp, eller i mindre omfattande fall spridas i området.

Delområde F

Beskrivning:

Detta delområde är huvudsakligen ett hällmarksområde med inslag av äldre grov ljung och en. Området genomkorsas i norrsydlig riktning av smala igenväxta klåvor. Inom ramen för denna restaureringsplan skall endast ljung brännas i området samt även de enbuskar som växer bland ljuven.

Restaureringsmål:

- De kala berghällarna skall vara ett öppet hällmarkslandskap med ljung i olika successionsstadier, från ung späd till gammal grov, och spridda enbuskar.

Åtgärder:

- Bränning av ljung på ett mosaikartat sätt. Vid ljungbränning är det en fördel om enbuskar som växer inne bland ljuven också bränns. Resterna efter de brända enbuskarna skall sågas ner och eldas upp, eller i mindre omfattande fall spridas i området.

Delområde G

Beskrivning:

Detta delområde är huvudsakligen ett hällmarksområde med inslag av äldre grov ljung och en. Området genomkorsas i norrsydlig riktning av smala igenväxta klåvor. Inom ramen för denna restaureringsplan skall endast ljung brännas i området samt även de enbuskar som växer bland ljuven.

Restaureringsmål:

- De kala berghällarna skall vara ett öppet hällmarkslandskap med ljung i olika successionsstadier, från ung späd till gammal grov, och spridda enbuskar.

Åtgärder:

- Bränning av ljung på ett mosaikartat sätt. Vid ljungbränning är det en fördel om enbuskar som växer inne bland ljuven också bränns.

Resterna efter de brända enbuskarna skall sågas ner och eldas upp, eller i mindre omfattande fall spridas i området.

4. ARBETSGÅNG

Arbetet utförs under perioden 1 januari 2012 till och med den 31 december 2016.

Tidsperiod 1 (20120101-1231)

- Märkning av träd och buskskikt
- Huggning av större träd
- Rövning av buskar
- Högläggning och eldning av ris och träd i röjda ytor
- Naturvårdsbränning av grov ljung och ohävdad gräs.
- Betespåsläpp under vegetationsperioden. Betesdriften kan eventuellt delas upp på för- och eftersommararbete eller enbart eftersommararbete.

Tidsperiod 2 (20130101-1231)

- Eventuell kompletterande bränning av ljung och gräs som inte gjordes under tidsperiod 1.
- Kompletterande maskinell och manuell huggning och rövning
- Betesdrift under vegetationsperioden.

Tidsperiod 3 (20140101-1231)

- Manuell kompletterande rövning av slyuppslag som betesdjuren inte klarat av.
- Betesdrift under vegetationsperioden. Betesdriften kan eventuellt delas upp på för- och eftersommararbete.

Tidsperiod 4 (20150101-1231)

- Manuell kompletterande rövning av slyuppslag som betesdjuren inte klarat av.
- Betesdrift under vegetationsperioden. Betesdriften kan eventuellt delas upp på för- och eftersommararbete.

Tidsperiod 5 (20160101-1231)

- Manuell kompletterande rövning av slyuppslag som betesdjuren inte klarat av
- Ljung- och gräsbränning.
- Slutjustering av busk- och trädskikt.
- Slutbesiktning av restaureringen
- Betesdrift under vegetationsperioden. Betesdriften kan eventuellt delas upp på för- och eftersommararbete.

5. SKÖTSEL EFTER RESTAURERING

Skötsel sker genom bete under vegetationsperioden och vid behov röjning av sly och buskar. För att nå målet om ljung i alla successionsstadier krävs att öarna bränns regelbundet som en komplettering av betesdriften. Förvaltningskontoret i Kosterhavets nationalpark skall tillsammans med projektledningen avgöra när dessa öar nått så god bevarandestatus att ersättning för betesdrift ska övergå till de ersättningsformer som finns inom landsbygdsprogrammet.

När restaureringen slutförts återgår allt ansvar för skötseln till förvaltningskontoret i Kosterhavets nationalpark.

6. UPPFÖLJNING

Uppföljning ingår inte i det praktiska restaureringsarbetet, men måste genomföras i samklang med detta. Basinventeringen säkerställer att det är möjligt att utvärdera resultat och rapportera resultatet till EU.

Projektledningen för Life+ Grace ansvarar för att

- Digitala foton tas före och efter restaureringsåtgärderna
- Flygbilder i färg beställs som visar läget före och efter restaurering
- Basinventering utförs före åtgärderna i de områden där detta tidigare inte är gjort
- Basinventering efter restaureringsåtgärder genomförs senast före projektet avslutas (2016)

Karta
till restaureringsplan
St Tjälleskär

Delyta C

Delyta E

Delyta D

Delyta G

Delyta A

Delyta B

Delyta F

	Restaureringsyta
	Skyddsvärd flora

1:3 549

